

PUOLANGAN KUNTA

Tarkastuslautakunta
2017 - 2020

ARVIOINTIKERTOMUS 2018

VUODEN 2018 ARVIOINTIKERTOMUKSEN SISÄLLYSLUETTELO

1	TARKASTUSTOIMINNAN JA ARVIOINNIN TOTEUTUKSEN KUVAUS.....	3
1.1	Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toimivaltuudet	3
1.2	Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja työohjelma 2018.....	4
2	VUODEN 2017 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY.....	6
3	TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI.....	6
3.1	Talousarvion sitovuus ja tavoitteiden toteutuminen.....	6
3.2	Toiminnallisten tavoitteiden / talousarvion toteutuminen	8
4	TARKASTUSLAUTAKUNNAN MUUT HAVAINNOT JA ARVIOINNIT	10
4.1	Kunnan yleishallinto	10
4.2	Sosiaali- ja terveystoimen palvelut.....	10
4.3	Sivistystoimi	12
6	KUNNAN SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA	13
6	TILINTARKASTUSKERTOMUS.....	13
7	ALLEKIRJOITUKSET	13

1 TARKASTUSTOIMINNAN JA ARVIOINNIN TOTEUTUKSEN KUVAUS

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toimivaltuudet

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoitukseenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Hallintosäännön 2 luvussa kohdassa 2.2 määritellään kunnan ulkoinen tarkastus. 3 §:ssä on määritelty tarkastuslautakunnan tehtävät:

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on:

- 1) seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi.
- 2) huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollista-va tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
- 3) tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa toukokuun loppuun mennessä. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa valtuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana valtuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja työohjelma 2018

Hallintosäännön 1 luvun 1.3 kohdassa 3 §:n mukaan tarkastuslautakunnassa on 4 jäsentä, joista valtuusto valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja, jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kunnanvaltuusto valitsi kokouksessaan 15.6.2017 § 25 toimikaudekseen tarkastuslautakunnan jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet:

	jäsen	varajäsen
puheenjohtaja	Heli Kinnunen	Juha Nuorala
varapuheenjohtaja	Seppo Rajala	Arvo Mikkonen
	Martti Köngäs	Marketta Moilanen
	Anna-Majja Sutinen	Pirkko-Liisa Kurttila

Kunnanvaltuuston valitsemana tilintarkastusyhteisönä toimii BDO Auditor Oy, vastuullisena tilintarkastajan Tuula Roininen JHTT. Tilintarkastaja on avustanut suunnitelman, työohjelman ja arviointikertomuksen tekemisessä.

Tarkastuslautakunta hyväksyi vuoden 2018 työohjelman kokouksessaan 31.8.2018.

Tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealueina vuonna 2018 ovat olleet kunnan uudistunut hallinto, sosiaali- ja terveyspalvelut, sivistyspalvelut ja tekniset palvelut. Kuntakonsernissa on tutustuttu kunnan omistaman vuokrataloyhtiön toimintaan.

Toimintasuunnitelman teon yhteydessä tarkastuslautakunnan jäsenet arvioivat omia esteellisyyksiään. Marketta Moilanen on esteellinen teknisen lautakunnan puheenjohtajana teknisen toimen asioita käsiteltäessä ja arvioitaessa. Martti Köngäs on esteellinen sivistystoimen asioita käsiteltäessä ja arvioitaessa. Martti Könkään estyneenä oloajan kokouksiin on osallistunut varajäsen Marketta Moilanen.

Tarkastuslautakunnan toteutunut työohjelma:

Kokousaika:	Arvioitavat asiat:	Arviointimenetelmä:
31.8.2018	<ul style="list-style-type: none"> Tarkastuslautakunnan vuoden 2018 talousarvio ja toteutuma, sidonnaisuusrekisterin päivittäminen, tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan työohjelmat 2018, kunnan taloudellinen tilanne 	
26.10.2018	<ul style="list-style-type: none"> Kunnan toiminnan yleiskatsaus Taloukskatseaus Kunnan johtamis- ja ohjauksjärjestelmän periaatteet Attendon esittely Sidonnaisuusilmoitusten päivittäminen 	<p>Esittelijät: pormestari Harri Peltola hallintojohtaja Aija-Mari Partala</p> <p>Tarmo Pekola ja Marjatta Heikkinen Attendon edustaja</p>
4.12.2018	<ul style="list-style-type: none"> Kunnan sosiaalityö Kunnan tekninen toimi 	<p>Haastattelut: johtava sosiaalityöntekijä Anne Rautio tekninen johtaja Ismo Moilanen</p>
7.2.2019	<p>Tekninen lautakunta</p> <ul style="list-style-type: none"> Lautakunnan talousarvioiden toteutumat (toiminta ja talous) Sidonnaisuusilmoitusten päivittäminen 	<p>Haastattelu teknisen lautakunnan puheenjohtaja Marketta Moilanen ja tekninen johtaja Ismo Moilanen</p>
15.3.2019	<p>Sivistyslautakunta</p> <ul style="list-style-type: none"> Lautakunnan toiminnan toteutuminen <p>Kiinteistö Oy Puolangan Vuokratalot</p>	<p>Haastattelu: Lautakunnan puheenjohtaja Eija Heikkinen ja varapuheenjohtaja Marjo Karhu Yhtiön hallituksen puheenjohtaja Markku Nivakoski</p>
3.5.2019	<ul style="list-style-type: none"> Kunnan vuoden 2018 tilinpäätös Sisäinen valvonta selonteko, konsernivalvonta selonteko 	<p>Esittelijät pormestari Harri Peltola ja hallintojohtaja Aija-Mari Partala</p>
13.5.2019 ja 21.5.2019	<ul style="list-style-type: none"> Tilintarkastuskertomuksen käsittely Arviointikertomuksen laatiminen Arviointikertomuksen hyväksyminen ja esitykset valtuustolle 	ei haastatteluja

2 VUODEN 2017 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY

Valtuusto käsitteli vuoden 2017 arviointikertomuksen 27.6.2018 § 27.

- tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota erityisesti tehtyihin sopimuksiin, niiden tarpeellisuuksiin. Kunnanhallitus on antanut vastineensa valtuustolle, joka käsitteli sen kokouksessaan 24.10.2018. Sopimukset on kartoitettu ja kaikista ylimääräisistä on pyritty irtaantumaa määräaikojen puitteissa.
- tekninen ja sivistyslautakunta ovat käsitelleet syksyllä 2018 omalta osaltaan arviointikertomuksen.

3 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

3.1 Talousarvion sitovuus ja tavoitteiden toteutuminen

Valtuusto päätti vuoden 2018 talousarviosta 20.12.2017 § 50. Vuoden 2018 aikana talousarvionmuutoksia on käsitelty 24.10.2018 § 39, tällöin hyväksyttiin vesisäiliön kunnostukseen yhteensä 270 000 euron määräraha. Käyttötalouden määrärahoja ei ole käsitelty vuoden 2018 aikana. Talousarviossa sitovat kokonaisuudet ovat:

- käyttötalousosa
  - tulosalueittain netto
- Investointiosa
  - hankekohtainen meno
- tuloslaskelmaosa
  - toimintakate = tulosalueiden netto
  - talousarvion mukaisesti valtionosuudet, verotulot sekä rahoitustuotot ja -kulut
- rahoitusosa
  - lainojen nosto ja lyhennykset. Vuonna 2018 talousarviolainoja arvioitiin nostettavan 1 miljoonaa euroa. Lainoja suunniteltiin lyhennettävän 582 000 euroa. Tilapäistä lainaa oli mahdollisuus nostaa 2 M€, tilinpäätöksessä käytössä oli 1,2 miljoonaa euroa.

Kunnanhallituksen tilinpäätöksessä sitoviksi tasoiksi esitetyt toteutumat:

- Käyttötalousosa ylitykset

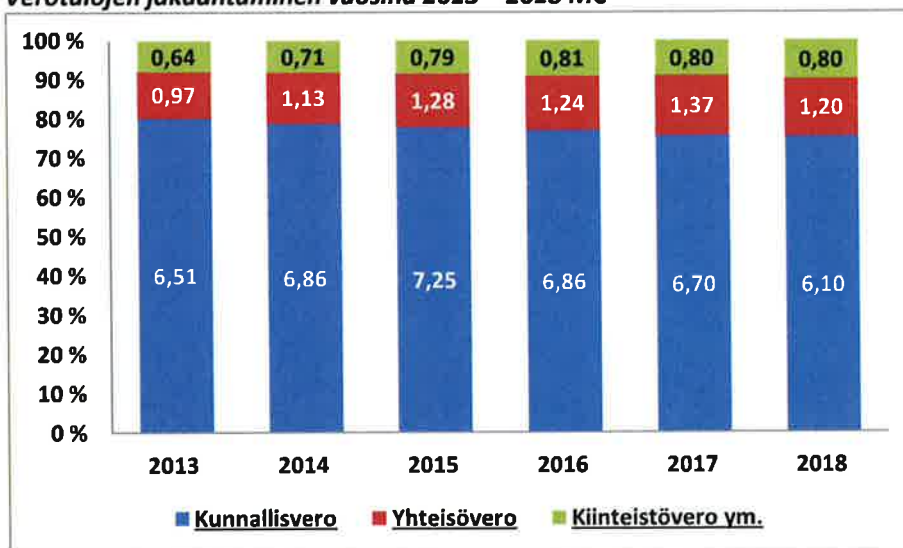
Ylitykset käyttötalous netto	TA 2018 netto	Tot 2018 netto	Ylitys + / alitus -	%	Tot 2017	muutos 17 / 18
Vaalit	3 040 €	- 883 €	3 923 €	129,0 %	10 151 €	- 9 268 €
Tarkastustoiminta	- 17 000 €	- 19 192 €	2 192 €	12,9 %	12 685 €	6 507 €
Demokratia, hallinto ja elinvoima	- 1 302 188 €	- 1 589 481 €	287 293 €	22,1 %	- 1 532 643 €	56 838 €
Sosiaali- ja terveyspalvelut	-15 062 938 €	-14 791 886 €	- 271 052 €	-1,8 %	-14 792 941 €	- 1 055 €
Sivistyslautakunta	- 3 635 015 €	- 3 698 466 €	63 451 €	1,7 %	- 3 721 900 €	- 23 434 €
Tekninen lautakunta	- 1 721 712 €	- 1 694 390 €	- 27 322 €	-1,6 %	- 2 085 000 €	- 390 610 €
	-21 735 813 €	-21 794 298 €	58 485 €	-0,3 %	-22 155 320 €	- 361 022 €

Käyttötalousmenot ylittyivät 58 485 eurolla. Suurin ylitys oli hallinnon määrärahoissa. Hallinnossa tapahtui henkilöstömuutoksia alkuvuodesta 2018 ja tämä lisäsi määrärahojen käyttöä. Määrärahoihin ei haettu ylitysoikeutta.

- Tuloslaskelmaosan toteutuma

	Tavoite 2018	Toteutuma 2018	Toteutuma 2017	2016
toimintatuotot / toimintakulut	15,20 %	17,70 %	14,80 %	17,50 %
Vuosikate / poistot	60,00 %	10,70 %	186,00 %	61,00 %
Vuosikate / asukas	274 €	45 €	849 €	198 €
Asukasmäärä	2669	2597	2669	2737
Verotulot € / asukas	3 307 €	3 122 €	3 320 €	3 258 €
Valtionosuudet € / asukas	5 344 €	5 332 €	5 328 €	5 155 €
Verotulot / valtionosuudet	61,88 %	59 %	62,32 %	63,19 %

Verotulojen jakaantuminen vuosina 2013 – 2018 M€

Tuloslaskelmassa esitetyt tavoitteet eivät toteutuneet toimintatuottojen ja -kulujen suhdetta lukuunottamatta. Vuosikate heikkeni huomattavasti. Suurimpana syynä oli verotulojen ja valtionosuuksien pienentyminen yli 1,1 miljoonalla eurolla. Edellisen vuoden kaltaista sijoitustuloa ei ollut. Rahastosijoitus on pysynyt muuttumattomana kulu-neen vuoden ajan vuodenvaihteen notkahdusta lukuunottamatta.

Tilikauden tulos oli poistojen jälkeen **lähes 1 miljoonaa euroa negatiivinen**, tilikauden tulos heikkeni vuodesta 2017 yli 1,9 M€ Poistoero tuloutettiin kaksinkertaisena 144 046€ (72 023 €) ja edellisen vuoden investointivaraus 700 000 € purettiin. Näin saatiin laskennalliseksi alijäämäksi 131 574 euroa.

Taseen omassa pääomassa on esitetty vertailuvuoden tietona oikaisu Attendo Oy:lle lähetetystä laskusta, joka olisi pitänyt huomioida vuoden 2017 tilinpäätöksessä.

Tämä oikaisu heikensi kunnan omaa pääomaa noin 352 000 euroa.

- Investointeihin valtuusto hyväksyi alunperin yhteensä 1,6 miljoonaa euroa. Määrää lisättiin lokakuussa 2018 270 000 eurolla. Toteutuma tilinpäätöksen mukaan oli noin 0,6 miljoonaa euroa. Käyttämättä jäi lähes 1,3 miljoona. Investoinneissa sitovana tasana on ryhmittäin myönnetty määrärahat. Suurimpana toteutumattomana eränä oli uuden paolaseman rakentaminen. Hankkeen 1,1 miljoonasta toteutui vain 0,1 miljoonaa. Toteut-

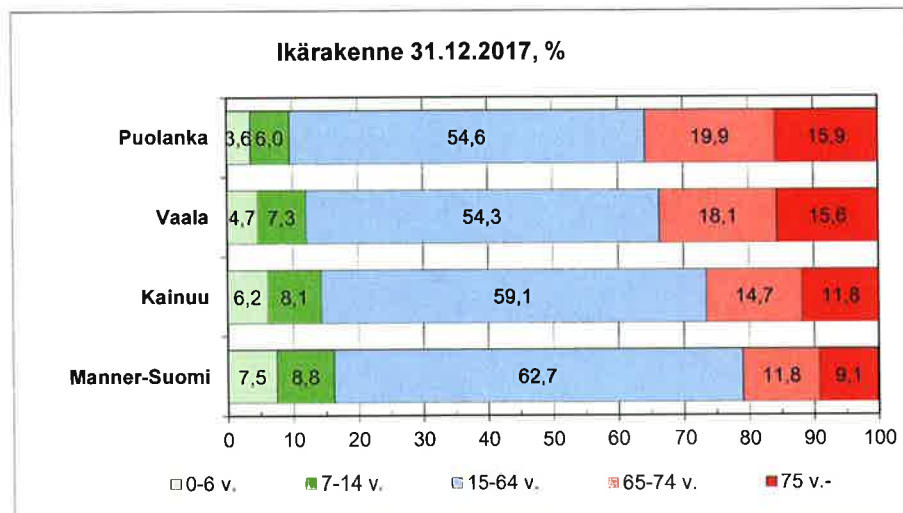
tamisen edellytyksenä on pitkäaikainen vuokrasopimus. Hankkeelle haettiin palonsooja-rahastosta investointiavustusta noin 20 % toteutuneista kustannuksista. Avustus on myönnetty mutta sitä ei ole käytetty. Lopulliset ratkaisut tulevat määrittämään avustuksen käytön ja rakentamisen rahoituksen toteutuksen.

- Kunta ei ole nostanut viime vuosina pitkäaikaista lainaa. Tilinpäätöksessä on lyhytaikaista kassalainaa 1,2 miljoonaa euroa. Kunnan korkokulut olivat vuonna 2018 noin 46 500 euroa (48 000 euroa). Kunnan kassa riitti 28 päiväksi (34), ilman että tarvittiin kassaan maksuja, tosin kassan varat, 0,8 miljoonaa euroa, olivat nostettua kassalainaa pienemmät. Rahastosijoituksen ansiosta kunta pystyy maksamaan kassalainan takaisin. Nostettu tilapäislaina on samansuuruinen kuin vähentyneet verotulot ja valtionosuudet.

	Kunta selvityy vielä velvoitteistaan. Menoja on pyritty tasaamaan tulojen kanssa.
	Uhkana ovat kasvavat sosiaali- ja terveysmenot sekä entisestään vähentyvät valtionosuudet asukasluvun pienentyessä. Kunnan rahastosijoitukset eivät riitä kattamaan kasvavia kuluja. Nykyisellä menorakenteella kertyneet ylijäämät on käytetty kahdessa vuodessa.

3.2 Toiminnallisten tavoitteiden / talousarvion toteutuminen

Kunnan asukkaiden ikärakenne 2017

Kunnan ikärakenne eri verrokkeihin on haasteellinen. Muihin Kainuun kuntiin verrattuna erityisesti eläkeläisten ja yli 75 vuotiaiden määrä asukkaista on lähes 36 prosenttia. tulevia koululaisia on 3,6 %, mikä on 96 uutta peruskouluikäistä, kun niitä nyt on koulussa noin 190. Yläkoulun ja lukion ylläpito tulee lähi vuosina olemaan kallista.

Kuntastrategian tavoitteet

Kunnanvaltuusto hyväksyi kunnan strategian kokouksessaan 20.2.2018. Päätöksen pohjana ollut esitys on tiivistetty:

- Tulevaisuuteen uskova ja yhteistyöhaluinen Puolanka
- Palveleva ja kuntalaisten etuja valvova Puolanka
- Yrittämyönteinen Puolanka
- Mielekästä elämää kaikenikäisille mahdollistava Puolanka.

Talousarviossa ja tilinpäätöksessä on käytetty edellisen valtuustokauden (2013 – 2016) strategisia tavoitteita:

- Hallittu väestökehitys
- Houkutteleva paikka yrittää
- Nuorisolle elämän eväät
- Joustavat ja laadukkaat peruspalvelut lähellä
- Toimiva ja tehokas kunta

Tarkastuslautakunnan arvio:

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet olivat korkealla otsikkotasolla. Jotta niitä voitaisiin tehokkaasti hyödyntää, niistä tulee tehdä valtuustossa operatiiviselle tasolle täytännönpanokelpoiset työvälitteet.

Kunnanhallituksen tavoitteena oli:

- Tasapainoinen talous
  - tilinpäätöksen mukaan kunnan talous heikkenee. Vuosikate ei riitä poistoihin. Toimintakulut on pystytty pitämään tilikauden aikana edellisvuosien tasolla, jopa parempana kuin edellisenä vuonna. Toimintatuotoissa on eria, jotka kuuluvat edelliselle vuodelle ja parantavat toteutunutta toimintakatetta.
  - Talouden ennakoitavuus edellyttää kustannuslaskennan kehittämistä. Kehittämistyötä nykyinen palvelutuottaja ei ole juurikaan tehnyt. Raporttien luotettavuus ja saatavuus eivät ole vaivattomia. Käyttäjältä vaaditaan pyyntöjen täsmällistä määrittelyä. Palveluiden käyttäjäkunnat ovat sanoneet nykyisen palvelun irti ja kilpailuttanut uuden palveluntuottajan. Päätöstä asiasta ei ole vielä tehty. Tarkoituksena on kuitenkin aloittaa vuoden 2020 alussa palvelutuotanto uudella tuottajalla.
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittäminen
  - Toimintakertomuksessa on esitetty kattavasti arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, sekä varautumistoimenpiteet. Toimintakertomuksesta annetun yleisohjeen mukaisesti on esitetty selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kunnanhallituksen tavoitteet oli vielä vuonna 2018 asetettu yleisluonteisiksi ja niiden mittaaminen oli summittaista. Tulokset ovat toteavia, ei konkreettisia.

Teknisen lautakunnan tavoitteet:

- Ympäristöstä ja kiinteistöistä huolehtiminen
  - Toiminnallisten / laadullisten tavoitteiden toteutumiseen on asetettu useita jaksottaisia toteutumisaikoja. Osa tavoitteista on jatkuvakestoista työtä, osa arvioiduksi valmiusasteeksi on asetettu 20 – 100 prosenttia. Toteutumaiset ovat olleet 5 – 95 prosenttiin. Teknisessä toimessa tavoitteet on selkeästi määriteltäviä.
- Taloudelliset toimintamallit
  - Toimintamalleissa kiinteistöpalvelut kohdistetaan hallintokunnille ja toimintayksiköille. Tavoitteena on loppukäyttäjien kustannustietoisuuden lisääminen.

Sivistyslautakunnan toteutumat on esitetty toimintayksiköittäin. Koontia tavoitteiden toteutumisesta ei ole esitetty. Osasyynä tavoitteiden tarkastelun puuttumiseen on vuoden 2018 ja kevään 2019 aikana olleet muutokset johtohenkilöstössä.

- jokainen peruskoulun päättötodistuksen saanut saa jatkokoulutuspaikan.
  - tavoite toteutunut
- opettajien yhteiskäyttö ala- ja yläkoulussa
  - toteutui.
- ylioppilastutkinnon suoritustaso
  - puoltoäänet eivät toteutuneet. Tavoite 28,2 toteutuma 21,6
  - opiskelijamäärä tavoite 39 toteutuma 32. Keskeyttäneitä oli 2.
  - valtionosuutta opiskelijaa kohden saatiin 11 486 euroa.
- kirjaston lainaajamäärä
  - kunnassa on avattu omatoimikirjasto, joka mahdollistaa pitemmät aukioloajat. Muutos on lisännyt kävijä- ja lainamääriä.
- kansalaisopisto
  - valtionosuutta kansalaisopistotoimintaan kunta sai noin 130 000 euroa. Netto-menot olivat lähes 200 000 euroa. Kunnan omavastuuosuus oli noin 70 000 euroa.

	Toiminnallisiin tavoitteisiin tulee tarkastuslautakunnan mielestä luoda yhtenevät puitteet.
--	---

4 TARKASTUSLAUTAKUNNAN MUUT HAVAINNOT JA ARVIOINNIT

4.1 Kunnan yleishallinto

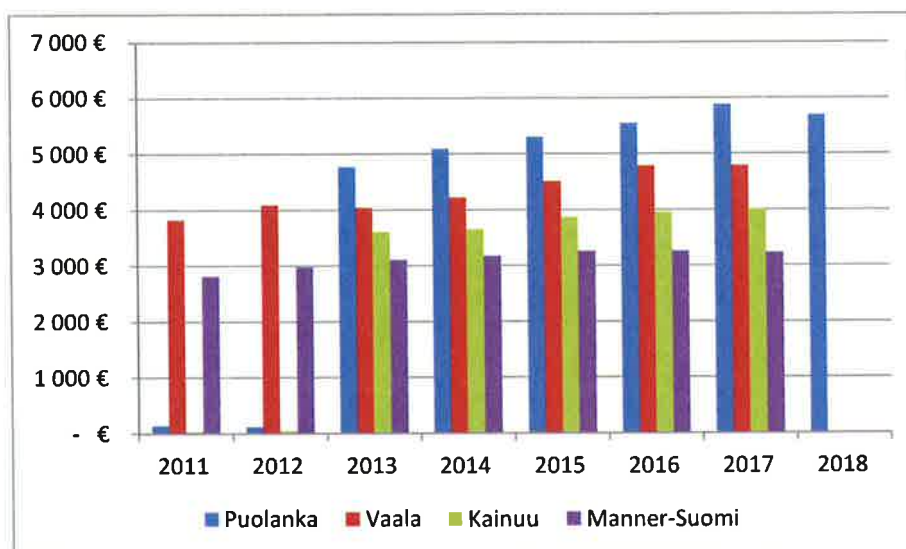
Vuoden 2018 on selvitetty voimassa olleet sopimukset, joiden kaikkien tarpeellisuus ei ole ollut selvillä. Tarpeettomia sopimuksia on irtisanottu. Hallintosäätöä on muokattu useaan kertaan vuoden 2017 ja 2018 aikana. Tarkoituksena on uusia hallintosäätö muutoutuneiden käytäntöjen mukaiseksi. Erityisesti päätösvallan siirtämiseen on kiinnitettävä huomiota. Vuoden 2018 aikana on uusittu useita ohjeita. Ohjeiden jalkauttaminen käytäntöön on menossa. Myös konserniohje ja sisäisen valvonnan sekä riskienhallintaohjeet on uusittu.

Pöytäkirjat 1.6.2017 lukien ovat nähtävillä kunnan tietoverkossa. Viranhaltijapäätökset on myös julkaistava yleisessä tietoverkossa kuntalain mukaisesti. Päätös tulee perustella ja siitä on selvittävä, mihin säädökseen päätös perustuu. Päätösten määrä on vähäinen. Hallintosäännössä on päätösvaltaa delegoitu viranhaltijoille.

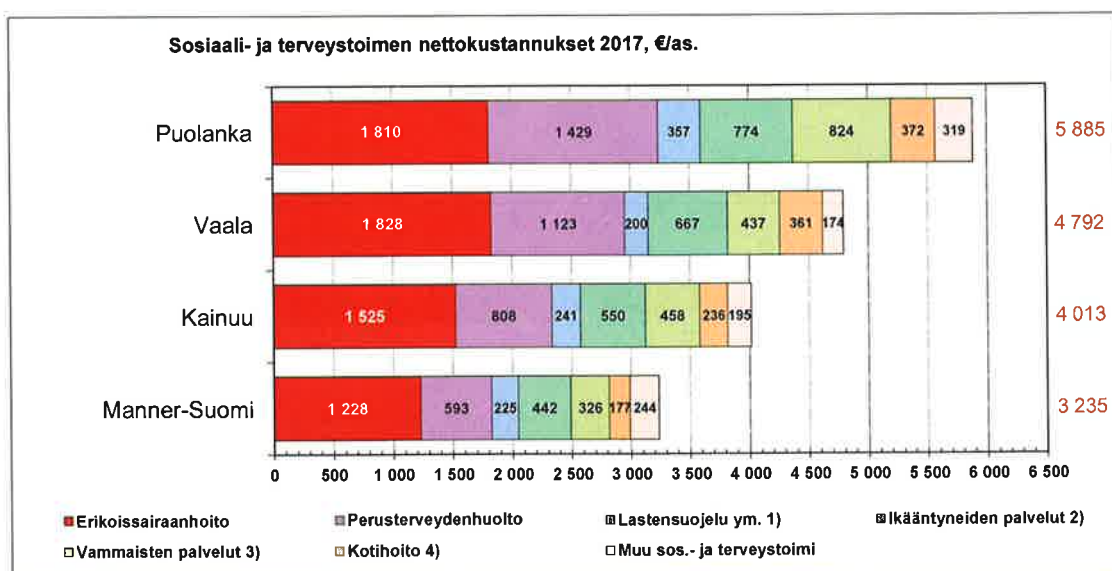
4.2 Sosiaali- ja terveystalvet

Kunnan sosiaali- ja terveystalvet on pääosin ulkoistettu Attendolle vuodesta 2013. Koko sopimus on voimassa vuoden 2019 loppuun saakka. Sopimuskautta on jatkettu osittain vuoteen 2021 ja osittain vuoteen 2022. Käyttäjien näkökulmasta talvet ovat toimineet hyvin.

Hoitoonpääsy toteutuu asianmukaisesti ja asetuksen edellyttämät määrääjat eivät ole ongelma.

Sosiaali- ja terveystoimen netto asukasta kohden 2011 - 2018**Sosiaali- ja terveystoimen kustannusten kehitys 2013 – 2018 (Attendo Oy)**

Sosiaali- ja terveys kustannukset yht Attendo	Sopimus	Kunnan netto-kustannus	Laskennallinen ALV	Attendon kokonaissumma
2013	12 271 474 €	12 120 310 €	637 911 €	12 758 212 €
2014	12 639 618 €	12 292 899 €	646 995 €	12 939 894 €
2015	13 018 807 €	12 626 603 €	664 558 €	13 291 161 €
2016	13 568 807 €	13 200 547 €	694 766 €	13 895 313 €
2017	13 941 949 €	13 539 383 €	712 599 €	14 251 982 €
2018	14 220 787 €	14 107 837 €	742 495 €	14 850 332 €

Sosiaali- ja terveystoimen toimintojen kustannusjakautuminen vuonna 2017

Kunnan ja Kainuun soten välillä on ollut erimielisyyttä eläkemenoperusteisten eläkevakuutusmaksujen maksamisesta. Kyseessä on vanhan keskussairaalan eläkemaksut, jotka on siirretty maakunnan loppumisen yhteydessä jäsenkuntien maksettavaksi. Vuonna 2013 aloittanut kuntayhtymä on hyväksynyt muiden jäsenkuntien maksut itselleen maksettavaksi ja KEVA perii ne suoraan. Kuntayhtymä ei hyväksy Puolangan kunnan maksuja, vaikka kunta on tasavertainen erikoissairaanhoidon toteutuksessa ja laskutuksessa.

	Kunnan sosiaali- ja terveystyöpalvelut ovat kuntalaisten saatavilla ja asukkaat ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun. Nykyisillä tuloilla kustannukset ovat kuitenkin korkeat ja lähitulevaisuudessa taso vielä nousee. Erimielisyys Kainuun sote-kuntayhtymän kanssa ei paranna asiaa. Erimielisyys on saatava ratkaistua.

4.3. Sivistystoimi

Kunnan sivistystoimi on toteutettu lähes suunnitelmien mukaisesti. Ongelmana on ollut johtavien viranhaltijoiden vaihtuminen tilivuoden aikana.

Varhaiskasvatuksessa on pystytty tarjoamaan lain edellyttämät palvelut määräajoissa. Kunta teki väliaikaisen sopimuksen päivähoitosta yksityisen yrityksen kanssa. Tarkoituksena oli saada kilpailutus toteutettua vuoden 2018 loppuun mennessä. Kilpailutuksen tulos ratkeaa ennen uuden toimintavuoden alkua. Nyt kunta ostaa palvelut maksamalla kuukausimaksun yritykselle. Päätöksissä on mainittu palvelusetelien käyttö. Päätökset päiväkotipaikasta tekee kunnan viranhaltija.

Kunnan **perusopetuksen** opettajat ovat pääasiallisesti päteviä. Lukion ja perusopetuksen opettajat ovat yhteisiä. Näin taataan pätevien opettajien saanti perusopetuksen aineopetukseen ja yhteiskäyttö kansalaisopiston kanssa toimii.

Lukion käyttötalouden nettokulut olivat vuonna 2018 noin 340 000 euroa. Opiskelijoita oli vuositasolla 35,5 yli 18 vuotiaat mukaan lukien. Valtio maksoi valtionosuutta noin 393 000 euroa. Vuonna 2018 kunnalta perittiin lukiokoulutukseen noin 215 000 euroa ja ammatilliseen koulutukseen noin 477 000 euroa. Valtio perii maksut valtionosuuksista ja perintä perustuu vuoden 2016 asukasmäärään. Perinnästä johtuen kunta jää nettomaksajaksi opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksissa noin 5 000 eurolla (ei sisällä perusopetusta)

Kunnan **nuorisotoimi** on hyvin resursoitu. **Kirjaston** muuttaminen omatoimikirjastoksi palvelee kuntalaisia entistä paremmin. Ongelmia kirjaston käytössä ei ole ollut.

	Kunnan sivistystoimi on hoidettu annettujen ohjeiden ja määrärahojen puitteissa.

6 KUNNAN SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat kunnanhallituksen alaista toimintaa. Kuntalaissa ja hallintosäännössä on määritelty rajoja viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden tehtäville ja mahdollisuuksille osallistua päätöksentekoon. Toiminnassa sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat ns. hyvää hallintotapaa, jota noudattamalla sisäinen valvonta toteutuu kaikilta osin. Toiminnoille tulee määritellä prosessit.

Toimialat raportoivat talousarvion ja toimintasuunnitelman toteutumisesta säännöllisesti kunnanhallitukselle ja – valtuustolle.

Kunta on tehnyt yhteistoimintasopimuksen ICT-palveluiden sekä talous- ja palkkalaskennan hoitamisesta Kainuun sote -kuntayhtymän kanssa. Kuntayhtymä on velvollinen resurssimaan kunnan tarvitseman henkilöstön toteuttamaan annettua tilausta. Kunnan hallinnossa tulee olla osaavaa henkilöstöä todentamassa palveluiden oikeellisuus.

Kunnan ja kuntakonsernin riskienhallinnasta toimintakertomuksessa on esitetty riittävä selonte-ko. Tarkastuslautakunnan tietoon ei ole tullut mahdollisia riskejä, joista saattaa aiheutua kunnalle vastuita. Riskienhallinnasta tulee tehdä kartoitus ja tunnistaa kunnan riskit ja määritellä niiden todennäköisyys.

6 TILINTARKASTUSKERTOMUS

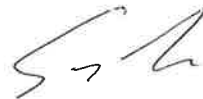
Tilintarkastajan tekemä tarkastus on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tehty riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että kunnan hallintoa ja taloutta on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen tili- ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille vuodelta 2018.

7 ALLEKIRJOITUKSET

Puolangalla toukokuun 21. päivänä 2019

Heli Kinnunen
Puheenjohtaja

Seppo Rajala
varapuheenjohtaja

Anna-Maija Sutinen
jäsen

Marketta Moilanen
Martti Könkään henkilökohtainen
varajäsen